

การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวของการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา

วันที่รับบทความ: 11 มกราคม 2564 / วันที่แก้ไขบทความ: 12 กุมภาพันธ์ 2564 / วันที่ตอบรับบทความ: 17 กุมภาพันธ์ 2564

ปอรรช์ม ยอดเนตร

บทคัดย่อ

วานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวของการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา” เป็นการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ที่เน้นการปฏิบัติการ (Action) เป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 3-4 วิชาเอกและโทสาขาวิชาวาริชวิทยา จำนวน 8 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและพัฒนาความสามารถในการเข้าใจคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยในตนเองของนิสิตผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา รวมถึงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาที่ประกอบด้วย การเรียนผ่านประสบการณ์ตรง โดยการฝึกปฏิบัติในทุกบทเรียน และวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของวิทยากรที่เป็นผู้ประกาศและพิธีกรอาชีพ รวมถึงการแลกเปลี่ยนสะท้อนคิดจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน และวิทยากรส่งเสริมให้นิสิตเข้าใจคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยของตนเอง ด้วยวิธีการใคร่ครวญและสะท้อนคิดภายในตนเองโดยการเขียนบันทึกรายสัปดาห์ จากการใช้วิธีการดังกล่าวผลการประเมิน พบว่า นิสิตแต่ละคนมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ความเข้าใจในด้านอวัจนภาษามากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นเกี่ยวกับ การหายใจ การใช้เสียงและคุณภาพเสียง รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพ ประกอบไปด้วยประเด็นเกี่ยวกับลักษณะร่างกาย การจัดวางร่างกาย และการแต่งกาย ลำดับสุดท้ายคือด้านวัจนภาษา ประกอบไปด้วย การอ่านออกเสียงภาษาไทย การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับงานที่ได้รับ การควบคุมความตื่นเต้น และการสัมภาษณ์ หลังจากที่ได้เรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติและการฟังบรรยายความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จากวิทยากร นิสิตสามารถพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในด้านต่างๆ ของตนเองในการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรได้ ทั้งเรื่องการรายงานข่าว การประกาศข่าวในรูปแบบต่าง ๆ การเป็นพิธีกรเวทีอีเว้นท์ การสัมภาษณ์ การพัฒนาบุคลิกภาพและการแต่งกาย นอกจากนี้ กระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาเอื้อให้นิสิตสามารถประมวลผลตนเองจากการเขียนบันทึกการประเมินตนเอง หลังจากการปฏิบัติ ทำให้นิสิตค้นพบว่าคุณลักษณะเด่นของตนเองเหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรประเภทใด การประเมินตนเองทำให้มองเห็นจุดเด่นจุดด้อยของตนเองชัดเจนและทำให้สามารถวางแผนการพัฒนาตนเองที่เหมาะสม และนำแนวทางไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้

คำสำคัญ: ผู้ประกาศ, พิธีกร, คุณลักษณะเฉพาะตัว, กระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา

ปอรรช์ม ยอดเนตร (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555; E-mail; paonrach.y@chula.ac.th) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวของการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Development of Individuated Characteristics of an Announcer/MC through a Contemplative Learning Process

Received: January 24, 2020 / Received in revised form: February 12, 2021 / Accepted: February 17, 2021

Paonrach Yodhane

Abstract

The Research on Developing of unique characteristics of being Announcer MC through Contemplative approach is Classroom Action Research in the classroom context that focuses on an experimental learning process , conducted with eight samples who are the third-year and fourth-year student studying at the Faculty of communication arts, Chulalongkorn University, majoring and minoring in Speech Communication and enrolling in the Announcer and Master of Ceremonies course in the second semester of 2017 academic year. The purposes of the study are 1) to find and develop the ability to understand strength and weakness of the samples through the contemplative learning approach, and 2) to develop the unique characteristics of an announcer/ MC through the contemplative learning approach. The results indicated that the used contemplative learning approach that consists of learning through direct-experience practices in every lesson, discussion with a professional announcer/MC guest speakers and the sharing of ideas or idea sharing among classmates and the lecturer to encourage students to understand their strength and weakness by contemplating and reflecting their inner thoughts through weekly reflection-writing notes. Besides, from the pre- and post-test, it is found that students change the most in the knowledge and understanding of nonverbal aspects the most, which are: breathing, the use of voice and vocal quality, and Thai pronunciation, personality aspects: physical appearances, posture, and dressing, and verbal aspects: problem-solving at hand, appropriate word choice for each task, excitement control, and interviewing technique. After learning through practices and the lecturer's knowledge and experiences, students can apply what they learn to be an announcer/MC in various forms, i.e., news report, event, interview, etc. and knowing how to develop their unique personality and proper dressing. Besides, Contemplative learning process helps students find their unique character by compiling self-evaluation from practices in all dimensions and from their notes, students find for which type of announcer/MC their distinguished characteristics are suitable. Moreover, they can see their weaknesses and can make proper plans for developing themselves and apply them for their future profession.

Keywords: Announcer, MC, Unique Characteristics, Contemplative Approach

Paonrach Yodhane (Ph.D.,Development Education, 2012; E-mail; paonrach.y@chula.ac.th) is currently a Lecturer at Department of Speech Communication and Performing arts, Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University.

This article is a part of the research project "Developing of unique characteristics of being Announcer MC through Contemplative approach" funded by Learning Innovation Center,Chulalongkorn University.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชีพพิธีกรและผู้ประกาศเป็นอาชีพในฝันของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์และสาขาอื่น ๆ วิเคราะห์จากประสบการณ์การสอนรายวิชาการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรในระดับมหาวิทยาลัย พบว่ามีผู้ลงทะเบียนในรายวิชาจากหลากหลายคณะ และมักจะมีผู้ลงทะเบียนเต็มจำนวนอย่างรวดเร็ว จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชาการเป็นผู้ประกาศและพิธีกร รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการทำกิจกรรมในชั้นเรียนตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา ผู้วิจัยในฐานะผู้สอน พบว่า นิสิตที่มีความตั้งใจฝึกฝนทักษะการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศโดยส่วนใหญ่ซึ่งรวมถึงการสื่อสารต่อหน้าที่ชุมชนมักมีภาพจำของต้นแบบโดยลอกเลียนแบบจากคุณลักษณะของพิธีกรรายการโทรทัศน์ เน็ตไอดอล หรือนักพูดที่มีชื่อเสียงในช่วงเวลานั้นๆ ทำให้เกิดความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบุคลิกลักษณะการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรไปในทิศทางเดียวกัน และขาดความสามารถในการพัฒนาเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้แม้การที่นิสิตพยายามสร้างตัวตนของตนเองโดยการลอกเลียนแบบบุคคลที่มีชื่อเสียงผ่านสื่อสาธารณะ ต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์นั้น อาจเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกาศและพิธีกร แต่ในฐานะผู้สอนกลับมองเห็นถึงการผลิตซ้ำจนส่งผลทำให้นิสิตแสดงออกต่อหน้าที่ชุมชนโดยขาดความแตกต่าง ทั้งที่ตนเองมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่น่าสนใจ แต่ไม่สามารถสื่อสารเพื่อสร้างตัวตนให้มีความต่างได้และที่สำคัญยังขาดความเป็นตัวของตัวเอง โดยทำตามต้นแบบที่ตนสนใจเท่านั้น

จากการสำรวจปัญหาพบว่า นิสิตมีความไม่มั่นคงในความรู้สึก ไม่รู้จักตนเอง ที่สำคัญไม่สามารถมองเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนในตนเอง และนำความสามารถเหล่านั้นออกมาสร้างเป็นคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวได้อย่างเหมาะสม ทำให้นิสิตไม่สามารถสร้างตัวตนที่แตกต่างของตนเองได้ ส่งผลให้การสื่อสารต่อหน้าที่ชุมชนนั้น นิสิตไม่สามารถสร้างความน่าจดจำและความน่าดึงดูดใจให้กับผู้พบเห็นได้ กลายเป็นการฉายภาพซ้ำของบุคคลต้นแบบ ซึ่งอาจทำให้โอกาสในการทำงานของนิสิตแคบลง

การใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา (Contemplative Approach) เป็นการเรียนรู้ผ่านฐานกาย (Hand-based) ฐานหัว(Head-based) และฐานใจ(Heart-based) โดยมีแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) เป็นฐานในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้มนิสิตเกิดความตระหนักรู้ในตัวตนของตนเอง และสามารถแยกแยะคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยของตนเองได้ โดยในกระบวนการเรียนรู้นั้นประกอบไปด้วยหลักการ 3 ข้อ ดังนี้

1. การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (Direct Experience) จากกิจกรรมฐานกาย เช่น การฝึกปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ
2. การใคร่ครวญ (Contemplation) จากกิจกรรมฐานหัว เช่น การเขียนบันทึก (Reflection Note) และการทำแบบทดสอบประเมินตนเอง
3. การสะท้อนความคิด/ความรู้สึก (Critical Reflection) จากกิจกรรมฐานใจ เช่น การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้นเรียน อาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญ การเรียนรู้ผ่านหลักการทั้ง 3 ประการข้างต้น ช่วยทำให้นิสิตมีความสามารถในการทำความเข้าใจตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถวิเคราะห์คุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยภายในตนเองได้ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการมองเห็นปัญหา ทำให้นิสิตมองเห็นช่องว่างของการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ

ลักษณะการออกแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในหัวข้อต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ด้วยหลักการการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง คือ 1) การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง 2) การใคร่ครวญ และ 3) การสะท้อนความคิด/ความรู้สึก มุ่งเน้นให้นิสิตสามารถทำความเข้าใจคุณลักษณะของตนเอง เพื่อพัฒนาไปสู่คุณลักษณะเฉพาะตัว และสามารถสื่อสารตัวตนเพื่อสร้างความโดดเด่นและแตกต่างได้ ซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณลักษณะเฉพาะตัวที่น่าจดจำให้กับผู้ชมและแสดงออกตัวตนของตนเองในฐานะผู้ประกาศและพิธีกรได้อย่างเหมาะสม ต่อยอดสู่การประกอบอาชีพพิธีกรและผู้ประกาศในอนาคตได้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

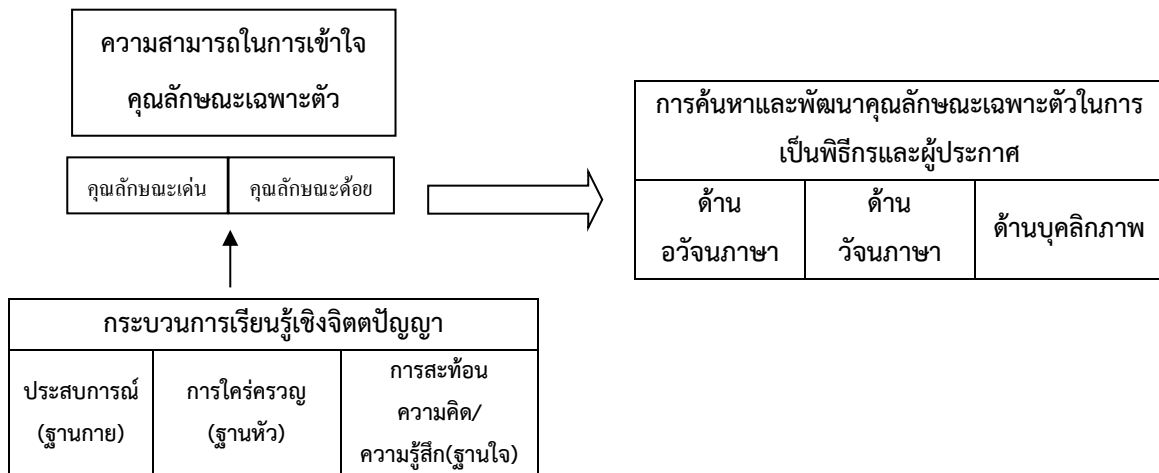
1. คุณลักษณะของผู้ประกาศและพิธีกร
 - 1.1 ความหมายของผู้ประกาศและพิธีกร
 - 1.2 คุณลักษณะของผู้ประกาศและพิธีกร
 - 1.3 หลักการปรากฏตัวทางโทรทัศน์ และองค์ประกอบของการสื่อสารของผู้ประกาศและพิธีกร
2. แนวคิดกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตปัญญา
 - 2.1 ที่มาและความหมายแนวคิดจิตปัญญาศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลง
 - 2.2 จุดหมายของจิตปัญญาศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลง
3. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory)
 - 3.1 นิยามและความหมายของทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง
 - 3.2 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

- 3.3 กลยุทธ์หรือกระบวนการที่นำไปสู่การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง
- 3.4 วิธีการส่งเสริมการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรและผู้ประกาศ
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จิตปัญญาและการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาและพัฒนาความสามารถในการเข้าใจคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยในตนเองของนิสิต ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตปัญญา
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตปัญญา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

(ที่มา: ผู้วิจัย)

วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวของการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา” มีขั้นตอนในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา สืบค้น และวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างตัวตนที่เหมาะสมกับการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศของนิสิต เพื่อออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่นำไปสู่การพัฒนาตัวตนและการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับนิสิตเป็นรายบุคคล

2. ออกแบบกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาที่จะนำพานิสิตให้เกิดการใคร่ครวญทบทวนตนเอง เพื่อให้สามารถเห็นช่องว่างในการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวภายในตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 การคัดเลือกกิจกรรมที่ เน้นการสร้างประสบการณ์ตรง (Direct experience) ที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของอาชีพด้านการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศจากผลการสำรวจ ประกอบด้วย

2.1.1 ด้านอวัจนภาษา แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่

การฝึกปฏิบัติการหายใจสำหรับการพูด ใช้กิจกรรมการฝึกการหายใจในรูปแบบต่างๆ เช่น การสังเกตลมหายใจของตนเอง การบังคับลมหายใจสั้น-ยาว การฝึกหายใจสำหรับโยคะ การฝึกหายใจสำหรับการออกกำลังกาย

การฝึกปฏิบัติการใช้เสียงใช้กิจกรรมการฝึกการออกเสียงในรูปแบบของการฝึกออกเสียงละครเวที เช่น การฝึกขยายเสียง การสร้างสันสะท้อนของเสียง

2.1.2 ด้านวัจนภาษา แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่

การฝึกปฏิบัติการอ่านออกเสียงภาษาไทย เช่น การอ่านคำควบกล้ำ การอ่านบทความ การอ่านข่าว การอ่านบทกลอน การอ่านประโยคที่อ่านยาก

การฝึกปฏิบัติการพูดแบบกระตั้นหัน เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ในการสัมภาษณ์ การขายสินค้า การพูดจากคำสำคัญ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2.1.3 ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ การฝึกปฏิบัติการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น การจัดระเบียบร่างกายในการยืน เดิน นั่ง การใช้พื้นที่บนเวที

2.2 การจำลองสถานการณ์ โดยใช้วิธีการฝึกปฏิบัติการในสถานการณ์เสมือนจริงโดยมีผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์และพิธีกรอาชีพ ช่วยให้ความรู้และให้ความเห็นในการพัฒนาทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำ (Coach) อาทิ การฝึกปฏิบัติการประกาศข่าวทางโทรทัศน์ในสตูดิโอ การฝึกปฏิบัติอ่านข่าวภาคสนาม การฝึกปฏิบัติการอ่านข่าวภาษาต่างประเทศ การฝึกปฏิบัติการเป็นพิธีกรบนเวที

2.3 การออกแบบคำถามในการนำการอภิปรายให้นิสิตได้เกิดการ

สะท้อนความคิด/ความรู้สึกจากการทำกิจกรรมและเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้สึกหลังกิจกรรมร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์อย่างเปิดใจรับฟัง

2.4 การออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผลระดับความรู้

และทักษะก่อนและหลังการเรียนรู้ (pre-test, post-test) โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านวาทวิทยา 3 ท่าน

3. ทดลองนำกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาที่ผ่านการออกแบบ มาปรับใช้กับการเรียนการสอนในการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวที่เหมาะสมกับการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ โดยต้องคำนึงถึงการจัดการเวลาในการทำกิจกรรม การแลกเปลี่ยนสะท้อนความคิดความรู้สึก การทำแบบทดสอบก่อนและหลังกิจกรรม และการให้การบ้านในการทบทวนตนเองผ่านการเขียน reflection note ให้เหมาะสม

4. ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงในมุมมองของนิสิตเอง จากการบันทึกสะท้อนความคิด (Reflection Note) รายสัปดาห์ การทำแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ (Pre-test / Post-test) โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อวัดระดับการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ความเข้าใจของตนเองก่อนและหลังการเรียนรู้ การสะท้อนคิดจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน (Feedback and Discussion) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory or participant Observation) ของผู้วิจัย

ผู้ช่วยวิจัย และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญที่มาให้ความรู้ในแต่ละสัปดาห์

5. วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา โดยการรวบรวมผลการประเมินตนเองในมุมมองของนิสิต ผลการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และผลการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัยและวิทยากร

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวของการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา” ของนิสิตในรายวิชาการเป็นผู้ประกาศและพิธีกร แบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยเรื่องการค้นหาและพัฒนาความสามารถในการเข้าใจคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยในตนเองของนิสิตผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา พบว่า นิสิตมีความสามารถในการเข้าใจคุณลักษณะเฉพาะตัวของตนเอง สามารถแยกแยะและประเมินคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยในตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การใคร่ครวญ และการสะท้อนความคิด/ความรู้สึก หลังการเรียน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนในหัวข้อต่างๆ พบว่า นิสิตแต่ละคนมีความเปลี่ยนแปลงด้านอวัจนภาษา ด้านบุคลิกภาพ และด้านวัจนภาษา ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านอวัจนภาษา จากการทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องการหายใจ พบว่า นิสิตมีความรู้เรื่องลักษณะการหายใจของตนเองจากกิจกรรมการสำรวจตนเองด้านความสามารถในการหายใจจากกิจกรรมการฝึกหายใจแบบต่างๆในชั้นเรียน และการค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการหายใจในลักษณะต่างๆ อยู่ในระดับมาก โดยเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ผลการทดสอบวัดระดับเรื่องลักษณะการใช้เสียงและคุณภาพเสียง พบว่า ลักษณะการใช้เสียงและคุณภาพเสียงของนิสิตหลังการเรียนด้านความรู้เรื่องคุณภาพเสียงในการพูด ความสามารถในการใช้เสียงเพื่อการพูด และการค้นคว้าเรื่องการใช้เสียงอยู่ในระดับมาก ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนที่อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านบุคลิกภาพ จากการสำรวจลักษณะร่างกายและบุคลิกภาพ พบว่า นิสิตมีความรู้เรื่องการจัดวางโครงสร้างร่างกายหลังการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด มีความสามารถในการจัดวางร่างกายและบุคลิกภาพหลังการเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน นิสิตมีการค้นคว้าความรู้เรื่องการจัดวางร่างกายก่อนและหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นิสิตได้รับประโยชน์จากการค้นคว้าด้วยตนเองก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งนิสิตได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นเรียน ประโยชน์จากการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน และประโยชน์จากการทบทวนสำรวจตนเองหลังการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านวัจนภาษา จากการทดสอบวัดระดับเรื่องลักษณะการอ่านออกเสียงภาษาไทย พบว่า นิสิตมีความรู้เรื่องการอ่านออกเสียงภาษาไทย และความสามารถในการออกเสียงอักขระวิธีหลังการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด นิสิตมีการค้นคว้าเรื่องการอ่านออกเสียงหลังการเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน นิสิตได้ประโยชน์จากการค้นคว้าด้วยตนเองก่อนเรียน และมีความสามารถในการพูดต่อหน้าที่ชุมชนก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งนิสิตได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นเรียน ประโยชน์จากการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน และประโยชน์จากการทบทวนสำรวจตนเองหลังการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดสอบวัดระดับการพูดแบบกะทันหัน และด้านการสัมภาษณ์ ได้แก่ การรู้ทักษะการสัมภาษณ์มากขึ้น การฟังผู้ให้สัมภาษณ์หรือคู่สนทนา การมีไหวพริบ การคิดประเด็นในหัว การเตรียมตัวล่วงหน้า การถามคำถาม การจับใจความ

2. ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา พบว่านิสิตสามารถแยกคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศจากการวิเคราะห์ตนเองและเรียนรู้ ในเบื้องต้นสามารถแยกแยะคุณลักษณะเฉพาะตัวได้เป็น 3 เรื่องใหญ่ ๆ ประกอบด้วย 1) อวัจนภาษา เกี่ยวข้องกับการหายใจ การพัฒนาคุณสมบัติของเสียง ท่าที่ และลีลา 2) บุคลิกภาพ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะด้านการจัดวางท่าทางผ่านร่างกาย การปรากฏตัวในที่สาธารณะ และการแต่งกาย 3) วัจนภาษา เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิธีการพูด การคิด การอ่านและการประกาศ และการแก้ปัญหาเฉพาะ

หน้า ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความเข้าใจและสามารถอธิบายได้ เกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อยในการเป็นผู้ประกาศและพิธีกร มีความเข้าใจการใช้วงภาษา-อวัจนภาษา และความเข้าใจในด้านบุคลิกภาพ การเปลี่ยนแปลงทักษะการเป็นพิธีกรในด้านต่าง ๆ ก่อนและหลังเรียน การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ซึ่งเกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา ส่วนการฝึกปฏิบัติอ่านข่าวจริงจากวิทยากรในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ประกาศในห้องสตูดิโอ และการฝึกปฏิบัติการเป็นพิธีกรบนเวที นิสิตได้เรียนรู้จากการคิดใคร่ครวญและการสังเกตความรู้สึกผ่านการทำแบบสำรวจตนเอง การเขียน Reflection Note และการเขียนรายงานแผนพัฒนาตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็ได้พัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน คำแนะนำจากวิทยากรและอาจารย์ และการทดลองดำเนินรายการของตนเอง ทำให้นิสิตสามารถเขียนแผนการพัฒนารายงานได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตที่มีการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการสื่อสารเชิงจิตตปัญญาพร้อมกันกับรายวิชาการเป็นผู้ประกาศและพิธีกร สามารถทำความเข้าใจความคิด ความรู้สึก ร่างกาย และวิเคราะห์คุณลักษณะของตนเองได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ข้อค้นพบเพิ่มเติมจากการนำกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาไปใช้ในการวิจัย โดยการประมวลผลการออกแบบการเรียนการสอนเชิงจิตตปัญญาศึกษา พบว่าการออกแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับทักษะการเรียนรู้ผ่านฐานหัว ฐานกาย ฐานใจ เพื่อให้นิสิตสามารถสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของตนเองจากก่อนเรียนหลังเรียนได้ชัดเจน โดยรายละเอียดของกิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 ช่วงหลัก ได้แก่ 1) ช่วงการเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนจากอาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นเรียน และผู้ช่วยวิจัย 2) ช่วงการเรียนรู้จากกรณีศึกษาและสาธิตจากวิทยากร และ 3) ช่วงการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตนเอง ซึ่งทั้ง 3 ช่วงเน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้นิสิตมีประสบการณ์ตรง และใช้การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน วิทยากร และการตั้งคำถามจากผู้สอนมาผนวก เพื่อก่อให้เกิดการใคร่ครวญสะท้อนคิด โดยในแต่ละสัปดาห์นิสิตจะต้องกลับไปทบทวนตนเองและเขียนบันทึกความรู้สึก แล้วนำข้อค้นพบที่ได้มา

ส่งทุกสัปดาห์ ในการฝึกปฏิบัติทั้งหมดเน้นทักษะที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ถึงคุณลักษณะของผู้ประกาศและพิธีกรในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การเป็นผู้ประกาศข่าวแบบทางกรในสตูดิโอ การเป็นผู้ประกาศข่าวภาคสนาม การเป็นพิธีกรในงานอีเว้นท์ประเภทต่าง ๆ และการออกแบบการเป็นพิธีกรในการสร้างสรรค์รายการทีวีของตนเอง เพื่อเอื้อให้นิสิตได้เรียนรู้ความสามารถและคุณลักษณะของตนเองที่หลากหลาย อันจะนำไปสู่การค้นหาค้นหาตนเองที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้แนวคิดทฤษฎีร่วมกันในชั้นเรียนกับอาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นเรียน และผู้ช่วยวิจัย พบว่า นิสิตให้ความสนใจกับการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นอย่างมาก เพราะเอื้อให้เกิดการเห็นตัวอย่างเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถวิเคราะห์และวิจารณ์จุดแข็งและจุดอ่อนของเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างสร้างสรรค์ นำไปสู่การปรับปรุงตนเองได้ถูกต้องสำหรับเนื้อหาการเรียนนั้น นิสิตพึงพอใจกับเนื้อหาในส่วนที่เป็นการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ อาทิ การอ่านออกเสียง การหายใจและการฝึกเสียง การปรับบุคลิกภาพการจัดวางร่างกาย และปรับภาพลักษณ์การแต่งกายที่เหมาะสมกับตนเอง เป็นต้น

ข้อค้นพบจากการเชิญวิทยากร พบว่า หากวิทยากรเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักของนิสิตสามารถทำให้นิสิตสนใจ กะตือรือร้น และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากกว่าวิทยากรที่ไม่มีชื่อเสียง แต่เมื่อวิทยากรแสดงความสามารถหรือสาธิตการทำงานให้เห็นนิสิตจึงเกิดความสนใจเพิ่มขึ้น ซึ่งในการออกแบบวิชาและรายชื่อวิทยากรนั้น อาจารย์ต้องทำการสอบถามความเห็นของนิสิตในเรื่องนั้น ๆ ก่อนเพื่อให้นิสิตหาข้อสรุปและลงความเห็นร่วมกันว่า สนใจเรียนรู้ในหัวข้อใดและต้องการรับฟังการบรรยายจากวิทยากรท่านใด เพื่อให้นิสิตได้รับประโยชน์จากการเรียนในแต่ละคาบอย่างสูงสุด โดยเห็นภาพการทำงานที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น ทำให้สามารถมีแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของตนเองได้

ข้อค้นพบจากการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง พบว่าการจำลองสถานการณ์การฝึกปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ เอื้อให้นิสิตเกิดทักษะการคิด การแก้ไขปัญหา รวมถึงการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกและการแสดงออกของตนเองได้ โดยเฉพาะเมื่อได้ปฏิบัติซ้ำ ยิ่งทำให้นิสิตเกิดความมั่นใจใน

ตนเองเพิ่มมากขึ้น สำหรับการจัดสรรเวลาในชั้นเรียนที่มีขนาดกลุ่มผู้เรียนจำนวนน้อย ผู้สอนสามารถจัดสรรได้อย่างเพียงพอต่อการทำกิจกรรมรายบุคคล แต่หากมีจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น การจำลองสถานการณ์อาจทำได้ไม่เพียงพอควรต้องขยายเวลาในการเรียนเพิ่มขึ้น เพราะนิสิตไม่สามารถมาฝึกปฏิบัติกิจกรรมนอกเวลาเรียนได้มากนัก และควรต้องมีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมเสริมนอกเวลาเพิ่มเติมเพื่อให้นิสิตได้สัมผัสประสบการณ์การเป็นผู้ประกาศและพิธีกรจริงโดยไม่มีผู้สอนช่วยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง เพราะเมื่อเกิดความผิดพลาดจริงที่หน้างาน นิสิตจะสามารถแสดงศักยภาพที่ซ่อนอยู่ของตนเองออกมาในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ส่วนการบันทึกภาพเคลื่อนไหวพร้อมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของอาจารย์ วิทยากร และเพื่อนร่วมชั้นเรียน เป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้นิสิตได้สะท้อนและเห็นภาพตนเองเพื่อการพัฒนาในขั้นต่อไปได้มากยิ่งขึ้น

ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตในรายวิชาการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรของนิสิตในด้านความสำคัญของเนื้อหารายวิชา พบว่า ประเด็นที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด ได้แก่ การอ่านออกเสียงภาษาไทยให้ถูกต้อง และการฝึกปฏิบัติโดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความเห็นในสตูดิโอ ในด้านความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อพบว่า ประเด็นที่นิสิตมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์เรื่องการประกาศข่าวในสตูดิโอและภาคสนามจากวิทยากร การประกาศข่าวภาคภาษาอังกฤษ และการสัมภาษณ์ประเด็นร้อน ในด้านความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จากวิทยากร นิสิตมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับใช้ในการเป็นผู้ประกาศพิธีกรได้ ทั้งการรายงานข่าว การพัฒนาบุคลิกภาพและการแต่งกาย ความรู้และประสบการณ์เรื่องการประกาศข่าวในสตูดิโอและภาคสนามจากวิทยากร การเป็นพิธีกรเวทีอีเว้นท์ การประกาศข่าวภาคภาษาอังกฤษ การอ่านข่าวอากาศ การทำสื่อบทข่าวและหน้าที่ของการเป็นผู้สื่อข่าว และการสัมภาษณ์ประเด็นร้อน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวของการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา” ของนิสิตในรายวิชาการเป็นผู้

ประกาศและพิธีกร พบว่า นิสิตสามารถเข้าใจคุณลักษณะเฉพาะตัวในด้านคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรในด้านต่าง ๆ เป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ทางด้านจิตตปัญญา ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการกระตุ้นให้นิสิตเกิดการตั้งคำถาม เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจลักษณะนิสัยของตนเอง อันประกอบไปด้วย ฐานกาย (ประสบการณ์) ฐานหัวใจ (การใคร่ครวญ) และฐานใจ (การสะท้อนคิด) ส่งผลให้นิสิตได้พัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวที่เหมาะสมกับการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศและการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในอนาคต ทั้งในด้านอวัจนภาษา ได้แก่ น้ำเสียง ท่าที ลีลา ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ การจัดวางโครงสร้างร่างกาย และการปรากฏตัว ซึ่งสัมพันธ์กับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกาศและพิธีกร และด้านวัจนภาษา ได้แก่ การพูด การคิด การแก้ปัญหา ที่ต้องมีศิลปะในการสื่อสารโดยใช้ตนเองเป็นสื่อบุคคลในการสื่อสารสู่สาธารณะ

ด้านวัจนภาษาผู้ประกาศและพิธีกรจำเป็นต้องสามารถเรียบเรียงความคิดและคำพูดให้ชัดเจนตรงประเด็น อีกทั้งต้องยังสามารถสืบค้นหาข้อมูลประกอบการพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ ส่วนด้านอวัจนภาษา ต้องสามารถสร้างความประทับใจแก่ผู้ชม ควบคุมการใช้น้ำเสียง สายตา การแสดงออกทางสีหน้า และท่าทางได้อย่างเหมาะสม ซึ่งหมายรวมถึงบุคลิกลักษณะ การวางมாதาท่าทางการยืน การแต่งกาย และการแต่งหน้าทำผมเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือแก่ผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Shook (1989) สุกัญญา สมไพบุลย์ และปอรัรัมย์ ยอดเนร (2550)

การใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาทำให้นิสิตสามารถพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศได้ โดยผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ที่เน้นในการปฏิบัติการ (Action) เป็นหลัก ตามแนวคิดของ John Dewey (1859-1952 อ้างถึงใน N. I. Emand, Sarah Fraser (2000)) นักการศึกษาสายปฏิบัตินิยม ในการให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตนเอง (Experiential Learning) อี ก ทั้ ง ใ้ ด้ รั บ คุ ณ ะ รั ้ และ ประสบการณ์ตรงจากอาจารย์ผู้สอน และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกาศ

และพิธีกร โดยวิธีการแลกเปลี่ยน (Sharing) และอภิปราย (Discussion) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภายในตัวผู้เรียน ส่งผลให้นิสิตมีการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศตามองค์ประกอบของการสื่อสารและการเตรียมความพร้อมในการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Shook (1989) และสุกัญญา สมไพบุลย์และปอรัรัมย์ ยอดเนตร (2550)

การใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) เป็นกระบวนการที่มองว่าการเรียนรู้สามารถที่จะไปเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในระดับลึกทั้งในด้านประสบการณ์ การใคร่ครวญ และการแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผลตามหลักการของ Taylor (1998) ซึ่งเป็นเป้าหมายเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวของนิสิต โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาการเป็นผู้ประกาศและพิธีกร ในรูปแบบการจัดกระบวนการกลุ่ม ตามหลักการของ Mezirow (2000) ซึ่งในช่วงเริ่มต้นได้เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการออกแบบห้องเรียนด้วยตนเอง จัดเป็นวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Inquiry) ทำให้นิสิตมีความสนใจใคร่รู้ ดังที่ ชิดชงค์ ส. นันทนานนตร(2549) และ ทิศนา ขัมมณี (2545) ได้เสนอไว้ ซึ่งประสบผลสำเร็จในการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและการลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้นิสิตได้ค้นหาและทดสอบตนเองว่าคุณลักษณะเด่นของตนเองนั้นเหมาะสมกับการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศในลักษณะใด โดยผู้สอนจำเป็นต้องหาแหล่งอ้างอิงและนำเสนอบุคคลต้นแบบที่หลากหลายให้นิสิตได้เห็น เช่น การเปิดวิดีโอบุคคลต้นแบบหรือการแนะนำให้นิสิตค้นหาต้นแบบของตนเองมานำเสนอหน้าชั้นเรียน และใช้ต้นแบบเป็นตัวชี้วัดสุดท้าย ในช่วงท้ายกระบวนการให้นิสิตได้ใคร่ครวญว่าตนเองมีคุณลักษณะที่โดดเด่นและแตกต่างอย่างไร สามารถวิพากษ์ความถูกต้องเหมาะสมของการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศที่พบเห็นในปัจจุบันได้ รวมทั้งได้สะท้อนคิดและทบทวนตนเองผ่านการเขียนบันทึก Reflection Note จึงสามารถสรุปได้ว่า ในภาพรวมของการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงควบคู่กับกิจกรรมตามแนวจิตตปัญญา และการมีส่วนร่วมในการออกแบบห้องเรียนด้วยตัวเอง ทำให้นิสิตสามารถบรรลุถึงการเข้าใจคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะ

ด้อยภายในตัวตนและพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรได้

ในมิติของผู้สอน ต้องปรับวิธีการสอนจากการบรรยายหรือการให้ความรู้ (Lecturer) มาเป็นผู้เอื้อกระบวนการ (Facilitator) โดยใช้หลักการจิตตปัญญาศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้มิติด้านในของผู้เรียน ใช้วิธีการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ใช้การสะท้อนความเห็นในกลุ่ม (Group Reflection) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุย และรับฟังความคิด ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นร่วมชั้นเรียนเดียวกัน ส่งผลให้เกิดการวิเคราะห์และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังได้นำการสนทนา Dialogue มาใช้ เพื่อเอื้อให้เกิดพื้นที่ปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ตามจุดมุ่งหมายของจิตตปัญญาเพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจุมพล พูลภัทรชีวิน (2552) และวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่มของทิศนา ขัมมณี (2545)

ในส่วนของ การจัดลำดับเนื้อหาและรายละเอียด การเรียนรู้รายสัปดาห์ จำเป็นต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้สอน ซึ่งอาจจะตรงหรือแตกต่างกับสิ่งที่ผู้สอนได้เตรียมไว้ตั้งแต่ต้น ผู้สอนต้องสามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามความสนใจของผู้เรียนได้ โดยเนื้อหาในส่วนของ การเป็นพิธีกรและผู้ประกาศที่ผู้สอนได้เตรียมไว้จากการค้นคว้าเอกสารการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ อาทิ พิธีกรรายการวิทยศาสตร์ทางโทรทัศน์ พิธีกรรายการสุขภาพทางโทรทัศน์ พิธีกรรายการวาไรตี้ รายการกึ่งสารคดีจากสุชีวา สิทธิจินดา (2554) อุษณีย์ นิตยานนท์ (2550) และแอน ทองประสม (2548) ไม่ได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแต่นำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ท้ายชั่วโมง ในขณะที่ข้อมูลเรื่องสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ โดยอุรัสยาห์ สุขะตุงคะ (2546) ความสามารถทางการสื่อสารของพิธีกรยอดนิยมในรายการโทรทัศน์ของณุชชญา วุฒิโอสรา (2552) กระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ของช่อผกา วิริยานนท์ (2539) กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์ของสมพร ฉิมเฉลิม (2542) กระบวนการคัดเลือก

พิธีกรและผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ของเหมือนฝัน ประสานพานิช (2548) ถูกนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยน เพื่อเป็นตัวอย่างในการประกอบอาชีพเป็นพิธีกรและผู้ประกาศให้กับผู้เรียน รวมถึงหัวข้อที่นิสิตให้ความสนใจและให้คะแนนมากที่สุดคือการสัมภาษณ์ประเด็นร้อนโดยวิทยากรจอมขวัญ หลาวเพชรนั้น นอกจากนี้ยังได้ให้นิสิตอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพิธีกรรายการสัมภาษณ์ของ จิตต์สุขุม พวงเพชร(2548) ปอรัรัมย์ ยอดเนตร (2544) อรวี บุณนาค (2559) และชมพูนุท สถิตยัสมากุล (2554) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ ลักษณะท่าทางของพิธีกร ลีลา และการสร้างเนื้อหาในรายการสัมภาษณ์และสนทนา เพื่อเป็นความรู้ก่อนที่จะเข้าร่วมฟังบรรยายและแลกเปลี่ยนกับวิทยากร ซึ่งจากเอกสารทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้สอนสามารถทำเป็นเอกสารสรุปให้ผู้เรียนอ่านเพื่อเสริมประสบการณ์ของตนเองนอกเวลาเรียนและสามารถใคร่ครวญและเขียนบันทึกประสบการณ์ เพื่อประกอบการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตนของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตัวของการเป็นพิธีกรและผู้ประกาศ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา” ของนิสิตในรายวิชาการเป็นผู้ประกาศและพิธีกรระดับปริญญาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการศึกษาอื่น ๆ ที่เป็นการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) หรือการวิจัยที่เน้นการปฏิบัติการ

นักการศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน นอกเหนือไปจาก

กระบวนการการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา โดยใช้ข้อดีความรู้ด้านอื่น ๆ ในการพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกาศและพิธีกรได้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้แนวคิดและกระบวนการจิตตปัญญาในการพัฒนาทักษะหรือบุคลิกภาพให้แก่บุคคลในสายอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากผู้ประกาศและพิธีกรได้เช่นเดียวกัน

นักวิชาชีพด้านนิเทศศาสตร์ รวมถึงพิธีกรและผู้ประกาศ ที่สนใจพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะตัว สามารถนำกระบวนการเรียนรู้ชุดนี้ไปทดลองใช้กับตนเองในแง่ของการบันทึกประสบการณ์ การใคร่ครวญ และการทดลองการเรียนรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนสนทนากับผู้อื่น โดยใช้การฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อนำมาซึ่งการปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองต่อไปได้

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป นักวิจัยสามารถนำผลการศึกษาในส่วนกระบวนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างหรือนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่นๆในพื้นที่หรือท้องถิ่นที่แตกต่างกัน หรือศึกษาในประเด็นอื่นที่ชี้เฉพาะเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านใดด้านหนึ่งให้เกิดความละเอียดและลงลึกมากยิ่งขึ้นได้ อาทิ การศึกษากระบวนการในการสร้างความสามารถในการสื่อสารด้านวงจนาษาสำหรับพิธีกรและผู้ประกาศในแง่มุมต่างๆ หรือ กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะของผู้ประกาศและพิธีกร โดยใช้รูปแบบหรือกระบวนการประเภทอื่นนอกเหนือจากกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา หรือการนำกระบวนการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะของอาชีพอื่น ๆ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรศศิริ ชิตดี, และณัฐพร อุทัยธรรม. (2556). *กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา : กลยุทธ์การพัฒนา บุคลิกภาพนักศึกษาพยาบาล*. Princess of Naradhiwas University Journal, 5(2).
- จิตต์สุขุม พวงเพชร. (2548). *รูปแบบและลีลาการสัมภาษณ์ของพิธีกรรายการประเภทสนทนาเชิงสาระทางโทรทัศน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2552, 18 มกราคม). *จิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง*. โพสต์ทูเดย์, 12.
- ชมพูนุท สถิตย์เสมากุล. (2554). *ปัญหาการคุ้มครองลักษณะท่าทางของพิธีกร ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, คณะนิเทศศาสตร์.
- ช่อมภา วิริยานนท์. (2539). *กระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- ชิตขงศ์ ส.นันทนาเนตร. (2549). *ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัชชานา วุฒิโอสาร. (2552). *ความสามารถทางการสื่อสารของพิธีกรยอดนิยมในรายการโทรทัศน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- ทิตนา แชมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปอรัรัมย์ ยอดเนตร. (2544). *การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรและวิทยากรรายการสุขภาพทางโทรทัศน์ในเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- โลว์, เจเน็ต. (2544). *Oprah Winfrey Speaks: Insight from the World's Most Influential Voice* [วาทะของ โอปราห์วินฟรีย์: พิธีกรรายการทอล์กโชว์อันดับ 1 ของโลกและผู้หญิงที่ร่ำรวยที่สุดของอเมริกา]. ซัคเซสมิเดีย.
- สุกัญญา สมไพบูลย์ และ ปอรัรัมย์ ยอดเนตร. (2550). *ออกทีวีให้ดูดี : การปรากฏตัวทางโทรทัศน์ในหลากหลายรายการ*. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สุชีวา สิทธิจินดา. (2554). *การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- เหมือนฝัน ประสานพานิช. (2548). *กระบวนการคัดเลือกพิธีกรและผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- อรวี บุนนาค. (2559). *กลวิธีความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่*. วารสารข้อพะยอม, 27(2), 13-24.
- อุรัสยาน์ สุขะตุงคะ. (2546). *สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- อุษณีย์ นิตยานนท์. (2550). *พฤติกรรมการเปิดรับ และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบและพิธีกรรายการ “คนค้นคน”*. รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารภาครัฐและเอกชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แอน ทองประสม. (2548). *พฤติกรรมการเปิดรับ และความคิดเห็นของผู้ชมต่อรูปแบบและพิธีกร รายการ แอน-นัท ไม่จำกัด*. (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

ภาษาอังกฤษ

- Cranton, P. (2002). Teaching for Transformation. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 93, 63-72.
- Martin, J. (2003) *The Education of John Dewey A Biography*. Retrieved December 1, 2020, from <http://cup.columbia.edu/book/the-education-of-john-dewey/9780231116763>
- Mezirow, J. (1991). *Transformative Dimensions of Adult Learning*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mezirow, J. (1996). Contemporary paradigms of learning. *Adult Education Quarterly*, 46(3), 158-172.
- Mezirow, J. (1997). Transformative learning: Theory to practice. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 74, 5-12.
- Mezirow, J. (2003). Transformative learning as discourse. *Journal of Transformative Education*, 1(1), 58-63.
- Emand, N. I. & Fraser, S. (2000). *The Educational Theory of John Dewey (1859 - 1952)*. Retrieved December 1, 2020, from <https://www.newfoundations.com/GALLERY/Dewey.html>
- Shook, F., Larson, J., & DeTarsio, J. (1998). *Television Field Production and Reporting*. New York: Longman.
- Taylor, E. W. (1997). Building upon the theoretical debate: A critical review of the empirical of Mezirow's transformative learning theory. *Adult Education Quarterly*, 48(1), 34-59.